

Programové prohlášení vlády

25. 9. 1963

Vážené Národné zhromaždenie, súdružky a súdruhovia - poslanci!

Požiadam som predsedníctvo Národného zhromaždenia, aby som na dnešnej plenárnej schôdzi mohol stručne informovať Národné zhromaždenie o tom, ako bude vláda v svojom terajšom zložení naďalej postupovať pri uskutočňovaní politiky výstavby rozvinutej socialistickej spoločnosti tak, ako to vyplýva z uznesení XII. sjazdu Komunistickej strany Československa.

Vláda republiky bude dôsledne rozpracovávať a uskutočňovať líniu XII. sjazdu strany a vynaloží všetko úsilie pre to, aby sa jej práca ďalej prehlbovala a skvalitňovala.

Pevne verím, že tak ako dosiaľ, bude mať vláda v tomto úsilí plnú pomoc a podporu zo strany Národného zhromaždenia.

Súčasne chceme ubezpečiť Národné zhromaždenie, že vláda ako najvyšší výkonný orgán štátnej moci Československej socialistickej republiky bude pristupovať k plneniu úloh v plnom vedomí zodpovednosti z výkonu svojej funkcie Národnému zhromaždeniu v zmysle našej socialistickej ústavy.

Súdružky a súdruhovia poslanci,

v oblasti medzinárodných vzťahov bude vláda ČSSR i naďalej ako svoju generálnu líniu dôsledne uskutočňovať leninskú politiku mierového spolunažívania štátov s rôznym spoločenským zriadením, ako to vyplýva z cieľov a zásad politiky KSČ.

Všetky skúsenosti posledných rokov potvrdzujú, že v podmienkach existencie zbraní hromadného ničenia nemôže byť iná alternatíva riešenia medzinárodných problémov a konfliktov. Politika mierového spolunažívania, ktorej výrazom je úsilie o riešenie sporných otázok cestou rokovania, presvedčivo dokázala svoju opodstatnenosť a účinnosť. Priniesla životodarné výsledky tak pri mimoriadnom zostrení medzinárodnej situácie v čase karibskej krízy, ako i pri riešení osobitne ťažkého a závažného problému zákazu skúšok s nukleárnymi zbraňami.

Touto politikou chceme na medzinárodnom fóre spolu s ostatnými socialistickými krajinami a všetkými mierumilovnými silami vo svete prispievať k záchrane ľudstva pred termonukleárnou vojnou.

S radosťou sme uvítali Moskovskú zmluvu uzavretú medzi Sväzom sovietskych socialistických republík, Spojenými štátmi americkými a Veľkou Britániou o zákaze jadrových pokusov v ovzduší, v kozmickom priestore a pod vodou, ku ktorej naša vláda medzi prvými pripojila svoj podpis a ktorú vláda predkladá na prerokovanie Národnému zhromaždeniu, aby s ňou podľa ústavy prejavilo súhlas. Hodnotíme túto zmluvu ako veľký úspech politiky Sovietskeho sväzu a ďalších socialistických krajín i mierumilovných síl, ktoré sa usilujú o dosiahnutie širších cieľov v tejto oblasti, predovšetkým o zákaz všetkých zbraní hromadného ničenia, uskutočnenie všeobecného a úplného odzbrojenia a zabezpečenie trvalého mieru vo svete. Podpísaná zmluva je po dlhoročnom rokovaní zúčastnených strán prvým reálnym výsledkom, ktorý aj keď sám neodstraňuje nebezpečenstvo nukleárnej vojny,

otvára cestu pre riešenie ďalších naliehavých otázok k upevneniu mieru a medzinárodnej bezpečnosti. Preto so zmluvou vyslovila v súlade s túžbami všetkých národov plný súhlas prevážna väčšina štátov vo svete. Neudivuje, že najagresívnejšie a extrémistické imperialistické kruhy prijali tento významný mierový čin len nenávisným nadávaním, ale je zarážajúcou pozíciou vedúcich činiteľov Čínskej ľudovej republiky, ktorí namiesto toho, aby aktívne prispeli k novým úspechom politiky mierového spolunažívania, snažia sa všemožne ohovárať a obviňovať leninskú mierovú politiku Sovietskeho sväzu a mariť zmiernovanie napätie vo svete.

Vláda ČSSR sa bude naďalej aktívne usilovať o to, aby na Moskovskú zmluvu nadviazali ďalšie dohody, ktoré by krok za krokom prispievali k ozdraveniu medzinárodného ovzdušia a tým i k utváraniu priaznivých podmienok pre uskutočnenie všeobecného a úplného odzbrojenia.

V tomto smere oceňujeme dva nové významné návrhy, ktoré vláda SSSR predložila na 18. Valnom zhromaždení OSN s cieľom uľahčiť dosiahnutie pokroku v rokovaní o tejto najnaliehavejšej otázke súčasnosti. Mám na mysli návrh týkajúci sa spôsobu uskutočnenia likvidácie nosičov jadrových zbraní a týchto zbraní samotných a návrh na zvolanie konferencie členských krajín Výboru osemnástich na najvyššej úrovni.

Vláda ČSSR vyslovuje obidvom návrhom svoju plnú podporu a oceňuje ich ako konštruktívny prínos pre ďalšie rokovanie o všeobecnom a úplnom odzbrojení, ako aj o opatreniach pre zmiernenie medzinárodného napätia.

Za súčasnej situácie prikladáme osobitný význam návrhu na uzavretie paktu o neútočení medzi členskými štátmi NATO a členskými štátmi Varšavskej zmluvy a podporujeme i ďalšie konkrétne opatrenia na zmiernenie napätia, ktoré v priebehu moskovských rozhovorov troch mocností predložil Sovietsky svät'. Nazdávame sa, že uzavretie paktu o neútočení medzi štátmi NATO a Varšavskej zmluvy významne zlepšilo ovzdušie pre riešenie všetkých otvorených otázok, ktoré sú aj pre ČSSR mimoriadne závažné.

ČSSR považuje za nevyhnutné skončiť s pozostatkami druhej svetovej vojny, ktorá sa skončila pred viac ako 18 rokmi, lebo tieto sú balastom sťažujúcim konsolidáciu pomerov v Európe. Pred nami vystupuje tento problém vo zvláštnom svetle v týchto dňoch, keď si pripomíname 25. výročie mníchovského diktátu. Duch tohto hanebného činu sa - žiaľ - ešte dodnes prejavuje vo vystúpeniach niektorých oficiálnych predstaviteľov vlády Nemeckej spolkovej republiky, ktorá sa doteraz mníchovskej dohody výslovne nezriekla.

Spomienky na udalosti okolo Mníchova a na nasledujúcu hitlerovskú okupáciu našej vlasti nabádajú naše národy k mimoriadnej vnímavosti ku všetkým prejavom militarizmu a revanšizmu, ktoré prichádzajú z nášho bezprostredného susedstva na západe. So znepokojením sledujeme tendencie zahranično-politickej aktivity v Nemeckej spolkovej republike, prejavujúce sa v jej úsilí o vedúce pozície v NATO, ako i jej snahu o získanie nukleárných zbraní. Dokladom týchto tendencií boli aj rozpaky vlády NSR okolo podpisu Moskovskej zmluvy a je ním i nezakryté prejavovaný úmysel brzdiť ďalšie kroky, ktoré na zmluvu majú nadväzovať. Rozhodne tiež odmietame snahu bonnských kruhov o riešenie nemeckej otázky cestou pohltienia Nemeckej demokratickej republiky. Existencia dvoch nemeckých štátov je historickou a nezvratnou skutočnosťou, z ktorej treba pri riešení nemeckej otázky vychádzať.

Znovu prehlasujeme, že náš ľud neprechováva nepriateľstvo k nemeckému ľudu. Dokazujú to naše vzťahy úprimného priateľstva a spolupráce s NDR, ktoré sa neustále upevňujú a rozvíjajú. Sme tiež ako sme to už v minulosti prehlásili - pre normalizovanie stykov s Nemeckou spolkovou republikou. K jej pracujúcemu ľudu i k všetkým mierumilovným a demokratickým silám. prejavujeme priateľské city a chceme s nimi spolupracovať v boji proti revanšizmu, proti politike ohrožujúcej bezpečnosť a mier v Európe.

Aj naďalej sme presvedčení, že najúčinnjším prostriedkom pre likvidáciu pozostatkov druhej svetovej vojny ako i pre riešenie nemeckej otázky je podpísanie mierovej zmluvy s Nemeckom a normalizovanie situácie v západnom Berlíne na základe tejto zmluvy.

Sme si vedomí, že celkové medzinárodné postavenie našej socialistickej republiky je neporovnateľne priaznivejšie ako kedykoľvek v dejinách našich národov. Je to predovšetkým preto, že národná sloboda českého a slovenského ľudu a nezávislosť ČSSR je zabezpečená všestrannou starostlivosťou vlády a strany o zvyšovanie obranyschopnosti republiky, je zabezpečená našou príslušnosťou k štátom Varšavskej zmluvy a osobitne našimi bratskými a spojeneckými vzťahmi so Sovietskym sväzom. Ich základ položila Zmluva o priateľstve, vzájomnej pomoci a povinovej spolupráci.

20. výročie uzavretia tejto zmluvy si tohto roku s úprimnou vďakou a láskou pripomenie všetok náš ľud ako dôležitý medzník v našich vzťahoch so Sovietskym sväzom, ktorý určil základnú orientáciu zahraničnej politiky oslobodeného Československa. Bratská spolupráca a nerozlučná jednota, ktorá nás spojuje so Sovietskym sväzom, je súčasne zdrojom našej istoty pri budovaní vyspelej socialistickej spoločnosti i komunistickej budúcnosti našich národov. Je základným pilierom našej príslušnosti k veľkému spoločenstvu svetovej socialistickej sústavy.

Spolu s úsilím o ďalšie prehĺbenie našej spolupráce so Sovietskym sväzom budeme sa i naďalej všemožne usilovať o upevnenie jednoty a zomknutosti všetkých socialistických krajín a budeme rozhodne vystupovať proti všetkým pokusom o narušenie týchto zväzkov.

Svetová socialistická sústava, jej ekonomické a politické úspechy sú v súčasnej etape rozhodujúcim činiteľom ďalšieho rozvoja ľudskej spoločnosti, ďalších úspechov veci mieru, socializmu a komunizmu vo svete.

Dôležitým smerom rýchleho rozvoja socialistickej krajín je rozširovanie ich hospodárskej spolupráce. Vláda ČSSR sa bude i naďalej usilovať o rozvíjanie vyšších foriem ekonomickej spolupráce medzi členskými krajinami Rady vzájomnej hospodárskej pomoci. Dôsledne bude vychádzať z uznesení vlnajšej i tohtoročnej Moskovskej porady prvých tajomníkov ústredných výborov komunistických a robotníckych strán a šéfov vlád členských krajín RVHP, na ktorej sa prijal záver, že ďalšie prehĺbenie medzinárodnej socialistickej deľby práce, rozšírenie špecializácie a kooperácie výroby, výmeny tovarov a vedecko-technickej spolupráce, je životne dôležité pre existenciu socialistickej krajín.

Práve tak budeme všestranne rozvíjať úsilie o ďalší rozvoj hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce s ostatnými socialistickými krajinami - s Juhosláviou, Kubou ako aj s ázijskými socialistickými krajinami.

Sme presvedčení, že ďalšie prehĺbenie hospodárskej spolupráce v rámci RVHP súčasne dáva široké možnosti pre rozvoj našich hospodárskych stykov s nesocialistickými krajinami.

Budeme pokračovať v rozvíjaní vzájomne prospešnej politickej, hospodárskej i kultúrnej spolupráce s krajinami Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky a pomáhať im podľa našich možností v úsilí o rozvoj národného hospodárstva a upevnenie štátnej nezávislosti. Československý ľud vždy prejavoval k národnooslobodzovaciemu boju týchto krajín úprimné sympatie a nejednej z nich poskytol aj účinnú pomoc v boji proti kolonializmu i po dosiahnutí nezávislosti. S mnohými sme uzavreli hospodárske a kultúrne dohody a s niektorými i zmluvy o priateľstve a spolupráci. Rozvíjame osobné styky s predstaviteľmi rozvojových krajín a uskutočňujeme vzájomné návštevy na najvyššej úrovni. To všetko prispieva k upevneniu našich priateľských vzťahov, k boju proti imperializmu a kolonializmu, za slobodu národov, za upevnenie mieru vo svete. V duchu tejto politiky poskytujeme tiež plnú podporu úsiliu tých národov, ktoré ešte nedosiahli nezávislosť. Budeme rozhodne na všetkých medzinárodných fórach presadzovať okamžitú likvidáciu zvyškov hanebného koloniálneho systému.

Vychádzajúc z našej politiky mierového spolunažívania bude sa vláda naďalej usilovať o zlepšenie vzťahov medzi ČSSR a kapitalistickými krajinami a o mierovú spoluprácu s nimi na zásadách rovnosti, vzájomnej výhodnosti, rešpektovania zvrchovanosti a nevmešovanie sa do vnútorných záležitostí. S uspokojením sme prijali niektoré rozvážne prejavy štátnikov týchto krajín prednesené v duchu mierového spolunažívania a želali by sme si, keby po prejavoch nasledovali tiež primerané činy. Nazdávame sa, že v pomere ku kapitalistickým krajinám sú ešte ďalšie dosiaľ nevyužívané možnosti spolupráce, najmä v oblasti obchodných a hospodárskych stykov. Dôležitým predpokladom pre rozvoj týchto stykov bolo by zrušenie diskriminačných opatrení, ktoré v obchode so socialistickými krajinami ešte mnohé kapitalistické krajiny uplatňujú.

Významným prínosom k presadeniu myšlienky širokej medzinárodnej hospodárskej spolupráce mala by sa stať svetová konferencia OSN o obchode a rozvoji. Pričiníme sa o to, aby konferencia priniesla plodné výsledky v rozvoji svetového obchodu, v účinnej pomoci rozvojovým krajinám a v lepšom dorozumení a spolupráci medzi národmi.

Vážené súdružky a súdruhovia poslanci!

Rovnako tak i vo vnútornej politike bude sa vláda dôsledne riadiť uzneseniami XII. sjazdu našej strany. V každodennej práci bude sa usilovať, aby krok za krokom, avšak rozhodne a v čase čo najkratšom sa už výrazne prejavovali výsledky v plnení línie XII. sjazdu na jednotlivých úsekoch národného hospodárstva, v oblasti vedy i kultúry.

Jedenásť základných bodov sjazdového uznesenia plne vyjadruje požiadavky rozvoja vyspelej socialistickej spoločnosti a je v plnom zmysle slova súhrnným programom činnosti celej našej spoločnosti do budúcich rokov.

Budeme budovať materiálno-technickú základňu krajiny tak, aby mohla postupne prerastať v materiálno-technickú základňu komunizmu, aby sme organizovali vysoko produktívnu hromadnú výrobu na základe socialistickej deľby práce a rozsiahlej špecializácie a kooperácie v rámci krajín RVHP a tak zabezpečovali dostatok kvalitných a lacných výrobkov pre potreby našej spoločnosti.

Súčasnou hlavnou úlohou vlády a riadiacich orgánov na všetkých stupňoch je - využiť dosiahnutú vysokú úroveň výrobných síl, vedu a techniku na to, aby sme urýchlene dosiahli súlad medzi potrebami našej spoločnosti a existujúcimi zdrojmi. Počínajúc vládou treba na všetkých stupňoch riadenia utvoriť podmienky, aby sme postupne a rozhodne prekonal

základné nedostatky v národnom hospodárstve. Aby sme položili základy pre plný a efektívny rozvoj nášho národného hospodárstva.

Nedostatočná efektívnosť v národnom hospodárstve, disproporcie medzi niektorými odvetvami, nízka úroveň riadenia a plánovania a sústavné neplnenie plánu v niektorých dôležitých odvetviach i v kvalitatívnych ukazovateľoch majú svoje korene okrem iného aj v tom, že sa oslabilo centrálné riadenie a organizátorská práca vôbec.

Na podstatné zlepšenie riadiacej a organizátorskej práce prijal XII. sjazd rad opatrení, ktoré majú posilniť ústredné riadenie za súčasného plného rozvoja a využívania iniciatívy ľudu. Vláda sa v svojej práci bude usilovať o dôsledné rozpracovanie a uplatňovanie týchto zásad, o odstránenie nedostatkov, ktoré sa v jej riadiacej a organizátorskej práci vyskytujú. Bude dbať, aby v konkrétnych opatreniach, v systéme riadenia i v štýle práce sa dôsledne uplatňovalo leninské poňatie demokratického centralizmu. Takéto poňatie demokratického centralizmu priamo predpokladá aktívnu účasť pracujúcich na riešení a plnení všetkých úloh a problémov. Ak však na druhej strane - demokracia má byť skutočne plodnou a činorodou demokraciou pre všetkých - vyžaduje si kvalifikované pracujúce ústredné orgány, ktoré správne poznajú a presadzujú celospoločenské záujmy. V intenciách týchto zásad rozvoja socialistickej demokracie budeme neoddeliteľne spájať so zvyšovaním úrovne účelného ústredného riadenia, so zvyšovaním váhy a autority štátneho národohospodárskeho plánu, ktorý pre každého musí byť zákonom. Vláda sa v svojej činnosti bude plne opierať o Slovenskú národnú radu a národné výbory všetkých stupňov.

Záväznou direktívou určujúcou štýl a metódy práce vlády je uznesenie ústredného výboru KSČ z 20. septembra t. r. Jeho plné uvedenie do života v práci vlády je prvým predpokladom, aby vláda plnila svoje povinnosti, vyplývajúce z jej zodpovednosti: "za bezprostrednú realizáciu rozvoja hospodárstva a za každodenné jeho zabezpečovanie v práci rezortov, ktorých vnútornú problematiku sústavné rieši v rámci svojej ústavnej právomoci."

Vláda víta utvorenie autoritatívnych komisií ÚV KSČ, ktoré v zmysle uznesenia posledného zasadnutia ÚV budú komplexne rozpracovávať a riešiť základné problémy rozvoja v jednotlivých oblastiach našej socialistickej spoločnosti. V svojich pracovných programoch bude sa vláda opierať o koncepčné závery prijaté týmito komisiami.

K najzákladnejším otázkam patrí dnes podstatne prehĺbiť a zvýšiť úroveň plánovania, najmä perspektívneho. V záujme zvýšenia vedeckosti plánovania budeme zjednocovať sily, schopnosti a skúsenosti širokého okruhu vedeckých ústavov, vysokých škôl, vedeckých, ekonomických a technických pracovníkov. Súčasne budeme v plnej miere uplatňovať i bohaté skúsenosti pracujúcich, ktorí denne uskutočňujú plánované úlohy a najlepšie môžu odhaliť slabiny plánu a rezervy pre jeho prekračovanie.

Vychádzame z toho, že základná úloha a zodpovednosť pri riadení hospodárstva pripadá vláde, ktorá musí byť organizátorkou prípravy, plnenia a kontroly plánu. Pri vykonávaní týchto funkcií bude vláda náročná na svoju prácu, na prácu svojich členov a bude tiež dôsledne vyžadovať, aby celý štátny aparát, hospodárske organizácie a národné výbory všetkých stupňov svedomite plnili svoje povinnosti. Do popredia vôbec kladieme otázku upevnenia pracovnej disciplíny a kázne. Len čestným vzťahom k svojim povinnostiam, rozhodným bojom s ľahostajnosťou a lajdáctvom - každý u seba a v svojom okolí - vporiadame sa s ťažkosťami dneška a to je jedna z podmienok, aby národné hospodárstvo malo vzostupnú líniu. Preto vláda bude trvať na plnej zodpovednosti za uložené úlohy nižších

štátnych a hospodárskych orgánov v rámci ich právomoci a na to, aby sa uplatňovala v plnom súlade s celospoločenskými záujmami. Naliehavo znova zdôrazňujeme, že základom jednotného riadenia je štátny plán. Každý vedúci pracovník nesie plnú zodpovednosť za plnenie plánu na úseku, ktorý mu spoločnosť zverila a je povinný osobne sledovať, zabezpečovať a kontrolovať splnenie úloh. Opakujeme: bez upevnenia disciplíny, bez dôkladného organizačného zabezpečenia a rozhodného plnenia prijatých uznesení nemôžeme dosiahnuť radikálnu nápravu nedostatkov.

Upevneniu štátnej disciplíny musí napomáhať kontrola nadriadených orgánov pri súčasnom prehlbovaní kontroly pracujúcimi. Preto na všetkých úsekoch nášho života budujeme jednotný systém kontroly. Vláda v svojej práci počíta s pomocou volených kontrolných orgánov, ktoré v úzkom kontakte s širokým okruhom pracujúcich už v zárodku môžu spoznávať chyby, predchádzať ich vzniku, prípadne ich rýchle odstraňovať.

Prvoradú pozornosť bude vláda venovať poľnohospodárstvu, ktoré je v súčasnosti jedným z hlavných a dôležitých úsekov národného hospodárstva. Vláda urobí všetko pre jeho pozdvihnutie na úroveň priemyslu, aby na základe účelného využívania všetkých výrobných prostriedkov a najpokrokovejšej techniky a technológie čo najlepšie uspokojovalo potreby národného hospodárstva.

Základné riešenie pre dosiahnutie týchto cieľov spočíva v prenikavej intenzifikácii poľnohospodárskej výroby pri súčasnom postupnom zavádzaní metód priemyselnej organizácie práce do poľnohospodárstva, charakterizovaných predovšetkým vysokým stupňom koncentrácie a špecializácie výroby.

Hlavnou cestou pre podstatné zvýšenie poľnohospodárskej výroby je predovšetkým intenzifikácia rastlinnej výroby na základe plného využívania nášho pôdneho fondu.

Vieme, že rýchly rozvoj rastlinnej výroby je závislý predovšetkým na štruktúre a účinnosti výrobných prostriedkov dodávaných poľnohospodárstvu, t. j. predovšetkým chemických a mechanizačných prostriedkov umožňujúcich uplatňovanie a rozširovanie priemyselných metód organizácie práce. Avšak vláda sústreďí pozornosť nielen na maximálne zabezpečenie týchto prostriedkov, ale tiež na získanie a udržanie mladých a kvalifikovaných pracovníkov pre poľnohospodársku výrobu dôsledným uskutočňovaním prijatých opatrení pre zabezpečenie výchovy kvalifikovaných kádrov. Pri riešení problému komplexného rozvoja poľnohospodárstva bude sa vláda usilovať, aby sa postupne uskutočňovala špecializácia poľnohospodárskej výroby a výstavba socialistickej dediny podľa zásad stanovených XII. sjezdom strany.

Vláda zdôrazňuje, že okamžité a praktické kroky k zvyšovaniu poľnohospodárskej výroby treba vykonať už v období jesenných prác. Popri rýchlom a bezstratovom zbere bohatej úrody okopanín musíme pripraviť podmienky pre dobrú úrodu v budúcom roku včasným a kvalitným uskutočnením poľných prác. V súvisi s tým vláda naliehavo upozorňuje, že sú ešte oblasti, a to nielen horské a podhorské, ale i s priaznivejšími výrobnými podmienkami, kde je dosiaľ nezobrané obilie, nezvezená slama, ba dokonca i niekoľko tisíc hektárov obilia je nepokosených. Ani nástup do zberu zemiakov a cukrovej repy nie je zatiaľ uspokojivý, hoci je vcelku veľmi dobré počasie. Treba využiť priaznivé poveternostné podmienky, dokončiť zber obilia a za každú cenu dohoniť i to, čo sa v nástupe do jesenných prác zatiaľ zameškalo.

Vláda bude preto trvať na tom, aby výrobné poľnohospodárske správy - hlavný organizačný nástroj poľnohospodárskej výroby, ktorý už za krátky čas svojho pôsobenia prejavil svoju opodstatnenosť - ešte konkrétnejšie a operatívnejšie ako dosiaľ sa sústredili na usmerňovanie vlastného priebehu poľnohospodárskych prác. Aby nastal kvalitatívny obrat v úrovni riadenia poľnohospodárstva najmä zo strany ministerstva poľnohospodárstva i samotnej vlády.

XII. sjazd strany zdôraznil, že hlavným článkom rozvoja národného hospodárstva zostáva - spolu s poľnohospodárstvom - priemysel a v ňom ťažké strojárstvo ako základňa výroby výrobných prostriedkov. Plnú pozornosť treba venovať i palivovej a energetickej oblasti a zabezpečeniu surovín pre výrobu. Vláda preto sústredí úsilie na plnenie všetkých vytýčených úloh, ktoré musí priemyselná výroba bezpodmienečne zabezpečiť. Stojí pred nami úloha dosiahnuť vysokú kvalitu a včasné plnenie dodávok požadovaných priemyselných výrobkov s vysokými technickými parametrami pri najnižších nákladoch, ktoré môžu účinne ovplyvňovať obnovenie proporcionality v ďalšej etape rozvoja nášho národného hospodárstva.

Veľmi otvorene musíme konštatovať, že sa v investičnej výstavbe nepodarilo dosiaľ dosiahnuť žiaduci obrat. Stále ešte - a to i v rezortoch pre rozvoj národného hospodárstva najdôležitejších, ako sú huty, palivá, energetika, chémia - trvá škodlivý stav v oneskorenom dokončovaní investícií, nízka technická úroveň stavieb a ich pomalé uvádzanie do prevádzky.

Na hlavných stavbách energetiky, ako sú Tušimice a Nováky, alebo chemického priemyslu na výstavbu Dusikárne v Šale a syntetického liehu v Záluží, máme značné ťažkosti s kvalitou dodávaného zariadenia a s predĺžovaním výstavby. Pritom splnenie úloh v energetickej výstavbe podmieňuje plynulé zásobovanie elektrinou v nastávajúcej zime. Na výstavbe Východoslovenských železiarní sú teraz hlavné problémy v tom, že stavebníctvo v termínoch neplní svoje úlohy a tým sa ohrozuje včasná montáž základného zariadenia, ktoré má byť uvádzané do prevádzky v najbližšom čase.

To všetko, spolu s neuspokojivou plánovacou a projekčnou prípravou, nízkou úrovňou riadiacej a organizátorskej práce priamo v realizácii výstavby a oneskorením prípravy kvalifikovaných kádrov pre nové závody, spôsobuje národnému hospodárstvu veľké straty. Treba preto s plnou zodpovednosťou a energicky plniť prijaté uznesenia pre zlepšenie situácie v investičnej výstavbe. Účinnou spolupracou medzi investormi a dodávateľskými organizáciami musíme zabezpečiť, aby hmotné zdroje a úsilie projektantov, stavbárov a najmä dodávateľov zariadení sa v maximálnej miere sústredilo najmä na stavby kľúčové, rozhodujúce o budúcom rozvoji našej ekonomiky. Očakávame, že pri zabezpečovaní úloh v investičnej výstavbe sa priaznivo prejaví činnosť Štátnej komisie pre investičnú výstavbu, ktorá sa zriaďuje ako orgán vlády pre riadenie investičnej výstavby.

Mimoriadny význam pre potrebný rast priemyselnej výroby má uplatňovanie novej techniky, rýchle realizovanie vedeckotechnického pokroku, zdokonaľovanie technológie výroby a využívanie výrobného zariadenia. XII. sjazd strany zdôraznil, že významným článkom ďalšieho rozvoja národného hospodárstva sa musí stať technický rozvoj ako rozhodujúci zdroj rastu výroby a produktivity práce. Cestou pre dosiahnutie tohto cieľa je predovšetkým vysoká koncentrácia a špecializácia výroby, plánovité a sústredené uplatňovanie komplexnej mechanizácie a zavádzanie automatizácie. Predpokladom pre to, aby sa veda a technika stali bezprostrednou výrobnou silou, je ďalej prehĺbiť centrálné riadenie rozvoja vedy a techniky, predovšetkým prostredníctvom plánu a koncentrovať sily vedecko-výskumnej a vývojovej základne i prostriedky vynakladané na technický rozvoj, na rozhodujúce úseky podľa potrieb

rozvoja našej spoločnosti. V oblasti vedeckotechnického rozvoja sme síce dosiahli už niektoré dôležité úspechy. Ale treba otvorene povedať, že z hľadiska perspektívnych úloh rozvoja národného hospodárstva technická úroveň našej priemyselnej výroby stále ešte zaostáva. Dosiaľ málo a nedôsledne presadzujeme nové vedecké poznatky. A veľmi nedostatočne tiež rozširujeme už osvedčené a vyskúšané pracovné metódy a skúsenosti najlepších pracovníkov a novátorov, ktoré názorne ukazujú, aké rezervy máme vo výrobe i v schopnostiach našich ľudí. Vedúcim pracovníkom a organizátorom chceme pripomenúť, že presadzovanie nových vecí do výroby nie je vecou dobrej vôle, ale objektívnou zákonitosťou a nevyhnutnosťou vo výrobe. Musíme preto skončiť s technickým konzervativizmom, ktorého sme svedkami v mnohých prípadoch.

Ďalší rozvoj našej spoločnosti a plnšie uspokojovanie jej potrieb možno zabezpečiť len za predpokladu, keď budeme vyrábať nielen v potrebnom množstve, ale i výrobky najvyššej kvality. Stále ešte máme mnoho závodov, kde sa iniciatíva pracujúcich len veľmi málo upriamuje na kvalitu a hospodárnosť výroby. Zabúda sa, že zvyšovanie produktivity práce neznamena len rast výroby na jedného pracovníka za určitú pracovnú dobu, ale tiež zhotovenie kvalitného výrobku s menšou spotrebou surovín základného a pomocného materiálu, palív, energie apod. Treba neustále pripomínať, že nedostatočnou starostlivosťou o kvalitu výroby sústavne strácame značné množstvo cenných výrobkov a materiálov.

Vláda s uznaním a vysokým ocenením konštatuje, že naši pracujúci v priemyselných odvetviach v podnikoch a závodoch s plným pocitom zodpovednosti pristúpili k plneniu uznesení májového zasadnutia ÚV KSČ, ktoré obsahuje súčasné najnaliehavejšie úlohy pre zlepšenie situácie v národnom hospodárstve. Bude však nutné, aby najmä v kľúčových odvetviach priemyslu, hospodárski i politickí pracovníci spolu s robotníkmi a technikmi využili výsledky previerok jestvujúcich rezerv a plnili všetky krátkodobé i dlhodobé úlohy vyjadrené v akčných plánoch. Plnením akčných plánov môžeme zabrániť ďalšiemu prehlbovaniu disproporcií a utvoriť podmienky pre plynulý rast výroby.

Zvýšenú pozornosť musíme naďalej venovať doprave. Aj keď sme v tomto roku prijali rad správnych opatrení najmä v riadení železničnej dopravy, kde sa zaviedla nová organizácia, napriek tomu k odstraňovaniu všetkých súčasných nedostatkov sa nepristupuje s dostatočnou rozhodnosťou. Ministerstvo dopravy za aktívnej účasti prepravcov musí preto trvať na tom, aby najmä teraz, pred začiatkom jesennej kampane, sa čo najúčelnejšie využívali železničné zariadenia a aby sa maximálne účelne využívala i automobilová doprava. Aby sa na všetkých úsekoch ďalej zlepšovala organizácia práce a dodržiavala disciplína, ako podmienka úspešného zvládnutia tak jesennej kampane, ako aj úloh v zimnom období. Ide o to, aby sa včas tak v doprave, ako aj v podnikoch a závodoch vykonali opatrenia na zvládnutie náročných úloh v zimných podmienkach.

Životnú úroveň pracujúcich budeme v zmysle uznesení XII. sjazdu rozvíjať v súlade s vytváraním zdrojov a tak, aby jej zložky aktívne prispievali k rozvoju výrobných síl. Preto budeme dôsledne uplatňovať zásady socialistického odmeňovania za prácu, aby mzdy a platy rástli v súlade a v závislosti s rastom produktivity práce a príjmy našich družstevníkov s rastom tržnej produkcie. Predovšetkým budeme podporovať zvyšovanie životnej úrovne rodín s viacerými deťmi. V oblasti bytovej výstavby musíme rozhodne zlepšiť kvalitu bytovej výstavby a postarať sa tiež, aby služby pružne, včas a kvalitne uspokojovali potreby občanov.

XII. sjazd mohol oprávnené konštatovať, že doterajším rozvojom jednotnej ekonomiky ČSSR sa odstránili najzávažnejšie rozdiely medzi českými a slovenskými krajinami v hospodárskej,

sociálnej a kultúrnej úrovni. Dosiahnuté výsledky upevnili vzťahy bratskej spolupráce našich národov. Vychádzajúc zo smerníc sjazdu vláda bude zabezpečovať rozvoj Slovenska tak, aby proces ekonomického vyrovnávania medzi Slovenskom a českými krajinami ďalej pokračoval a bude pre to utvárať podmienky už v príprave plánu na rok 1964 a v perspektíve do roku 1970. Pôjde predovšetkým o to, aby sa lepšie využili všetky zdroje v kapacitách a najmä pracovných silách na Slovensku, i značné možnosti intenzívneho rozvoja poľnohospodárskej výroby.

Vláda si je plne vedomá naliehavosti úlohy všestranne zvyšovať úroveň politickej uvedomelosti a odbornej kvalifikácie pracujúcich, osobitne mládeže. Preto bude i naďalej venovať sústavnú pozornosť rozvoju školstva, vedy, kultúry a umenia. Do popredia záujmu celej vlády a všetkých rezortov vystupuje tiež úloha ďalej zlepšovať odbornú a politickú výchovu učňovského dorastu a zabezpečovať potrebný rast počtu stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelaných odborníkov. V súlade s pokrokom vedy a techniky bude treba klásť dôraz na zvyšovanie teoretickej úrovne vzdelania, na prehĺbenie praktickej prípravy i na komunistickú výchovu mládeže na všetkých stupňoch a druhoch škôl. Vláda považuje reprodukciu pracovných síl a rozvoj ich kvalifikácie za jednu z najvýznamnejších úloh štátneho plánu a bude ju dôsledne zabezpečovať.

Sústavnú pozornosť bude vláda venovať zvyšovaniu starostlivosti o zdravie všetkého obyvateľstva. Bude podporovať rozvoj zdravotníckych služieb a výraznejšie ich upriamovať na prevenciu so zvláštnym zreteľom na starostlivosť o novú generáciu a o pracujúcich.

Vláda bude dôsledne sa usilovať v zmysle ústavy o zdokonaľovanie nášho právneho poriadku ako jedného z prostriedkov riadenia spoločnosti a výchovy občanov a hodlá predložiť Národnému zhromaždeniu návrhy komplexných zákonodárnych úprav. Vláda a štátne orgány budú so všetkou rozhodnosťou zabezpečovať dodržiavanie socialistickej zákonnosti a budú trvať na tom, aby sa zákony dôsledne plnili a aby bola zabezpečená ako ochrana práv občanov tak i ochrana záujmov spoločnosti.

Pri plnení všetkých týchto úloh, pri realizovaní programu XII. sjazdu bude vláda v súlade s našou ústavou vychádzať zo smerníc strany, vedúcej sily našej spoločnosti. Uskutočňujúc uznesenia septembrového plánu ÚV KSČ bude uplatňovať leninský štýl práce a v plnej miere sa opierať o dôveru, iniciatívu, obetavosť a pracovnú aktivitu miliónov našich ľudí. V uvedomelosti našej robotníckej triedy, družstevného roľníctva i príslušníkov inteligencie, v ich pevnom odhodlaní prekonávať ťažkosti na pracoviskách a čestne plniť denné úlohy plánu, je nesmierna sila, ktorá spolu s leninskými metódami riadenia uplatňovanými vládou a ostatnými riadiacimi orgánmi je hlavným vnútorným zdrojom prekonania súčasných ťažkostí. Skvelými príkladmi iniciatívy a pracovného hrdinstva našich ľudí sú také činy, akým je napríklad svetový výkon v ťažbe kombajnom, ktorý dosiahol kolektív baníkov na bani Dukla v Havířove, vedený súdruhovi Skotnicom, Valicom a Jeziorským. K takýmto príkladom radia sa i pracovné výsledky slovenských baníkov, ktorí už splnili svoj akčný plán a záväzok a do dnešných dní v nadplánu vyťažili 100 tisíc ton uhlia. Patrí k nim i vlastenecké hnutie a činy našej mládeže v akcii Všadebol, i posledné rozhodnutie organizácií ČSM aktívne sa pričiniť o využitie každého hektáru pôdy.

Vážené Národné zhromaždenie, súdružky a súdruhovia!

Vláda republiky vyhlasuje, že urobí všetko pre to, aby iniciatíva a obetavosť našich ľudí priniesla maximálny efekt v rozvoji národného hospodárstva. Vykoná všetko pre to, aby sa plody a výsledky tohto úsilia čo najskôr prejavili v prospech ľudu, celej našej spoločnosti.

Přednesl předseda vlády Jozef Lenárt